

Notat

Til Teknik- og Miljøudvalget

Byrumstilkøb til skybrudsprojekter

Dette notat giver en oversigt over

- igangsatte skybrudsprojekter, hvor der er afsat byrumsmidler, herunder hvilke af disse der ligger i udsat by.
- igangsatte skybrudsprojekter i udsatte byområder med potentielle for merværdi, og hvor forvaltningen derfor vurderer, at der med fordel kan afsættes byrumsmidler. Der er p.t. identificeret relativt få projekter, idet vurderingen først kan foretages, når masterplanerne er udarbejdet.
- hvor mange af skybrudsplanens ca. 300 projekter, der planlægges anlagt i udsatte byområder - fordelt på de udsatte byområder

Forvaltningens vurdering af potentialet for merværdi i byrummet tager udgangspunkt i, om der i tilslutning til skybrudsprojektet er potentiale for at tilføre væsentlig merværdi, og om udgiften til at tilføre merværdien, dvs. byrumstilkøbet, er relativt lille i forhold til udgiften til selve skybrudsprojektet.

Igangsatte skybrudsprojekter med byrumstilkøb

Københavns Kommune har siden 2011 igangsat i alt 60 skybrudsprojekter som overfladeprojekter. Der er bevilget byrumsmidler til 19 af projekterne, jf. tabel 1, heraf ligger 10 helt eller delvist i udsatte byområder - se uddybende beskrivelse af de 10 projekter i bilag 1.

Tabel 1 Skybrudsprojekter, hvor der er afsat byrumsmidler, herunder hvilke af disse der ligger i udsat by

Projekt navn	Udsat byområde
Sankt Annæ Plads	
Bryggervangen & Skt. Kjelds Plads	
Enghaveparken	Ja
Carl Nielsens Allé	
De Gamles by	
Rantzausgade	Ja
Remiseparken og stierne	Ja
Scandiasgade	Ja
Ørnevej - Glentevej - Nordre Fasanvej	Ja
Hans Tavsens Park	Ja
Korsgade - Hans Tavsens Gade	Ja
Bispeparken	Ja
Fredens park	

26. november 2019

Sagsnummer
2019-0056631

Dokumentnummer
2019-0056631-3

Byens Fysik
Klimatilpasning Øst
Islands Brygge 37
Postboks 339
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

Grøndalsparken	
Grønt område bag Lykkebo Skole	
Karens Minde Aksen	Ja
Kulbanevej	Ja
Vigerslevparken Midt	
Vigerslevparken Syd	

*Igangsatte skybrudsprojekter i udsatte byområder med **potentiale** for byrumstilkøb*

Blandt de 60 igangsatte projekter har forvaltningen vurderet, at der i yderligere tre projekter i eller tæt ved udsatte bydele med fordel kan tilføres byrumsmidler – se tabel 2 nedenfor.

Forvaltningen har til budgetforhandlinger 2020 udarbejdet budgetnotater for de tre skybrudsprojekter, men der blev ikke efter en samlet prioritering inden for anlægsmåltallet afsat byrumsmidler til nogen af projekterne. Udviklingen af skybrudsprojekterne er derfor nu igangsat uden byrumstiltag. Forslag til byrumstilkøb, som blev beskrevet i budgetnotaterne, er sammenfattet i tabel 2.

*Tabel 2: Igangsatte skybrudsprojekter i udsatte byområder med **potentiale** for byrumstilkøb (bestilling af budgetnotat)*

<i>Lersøparken (Bispebjerg)</i>
Der blev i budgetnotatet fremlagt tre scenarier til byrumstilkøb på henholdsvis 2 mio. kr., 10 mio. kr. og 16,5 mio. kr. De foreslåede byrumstilkøb i scenarie 1 består af beplantning, bl.a. træer, siv m.v. i forbindelse med skybrudsbassinet og opholdsmuligheder (bænke). Scenarie 2 består ud over scenarie 1 af en brygge i forbindelse med bassinet samt aktiviteter til leg/læring, og i scenarie 3 er scenarie 1 og 2 suppleret med en åbning mod Tagensvej, som det kendes fra bl.a. Fælledparken.
<i>Degnestavnens Legeplads (Bispebjerg)</i>
Der blev i budgetnotatet fremlagt to scenarier til byrumstilkøb på henholdsvis 3 mio. kr. og 6 mio. kr. Skybrudsprojektet, der finansieres af spildevandstaksterne, består i at nedsænke den eksisterende fodboldbane. De foreslåede byrumstilkøb i scenarie 1 består af terrænbehandling, fx således at kanten af banen kan anvendes til trappe/tilskuerspladser, og tryghedsskabende belysning i forbindelse med det nedsænkede bassin. Scenarie 2 består herudover af en opgradering af den øvrige legeplads, med udskiftning af nedslidt inventar og legeredskaber og af begrønning.
<i>Vestre Kirkegård (Vesterbro-Kongens Enghave)</i>
Der blev i budgetnotatet fremlagt tre scenarier til byrumstilkøb på henholdsvis 11 mio. kr., 21 mio. kr. og 25,5 mio. kr. Hovedparten af de

foreslåede initiativer i budgetnotatet er planlagt udført af områdefornyelsen. Skybrudsprojektet, der finansieres af spildevandstaksterne, består i at anvende to eksisterende vandhuller og nye lavninger for foden af bakken, som kirkegården ligger på. Forvaltningen har vurderet, at skybrudsprojektet har byrumspotentiale, forudsat at der også gennemføres de planlagte områdefornyelsestiltag, som også var indeholdt i budgetnotatet, herunder særligt at der åbnes op for adgangen til og på tværs af kirkegården. De foreslåede byrumstilkøb i scenarie 1 og 2 består i at etablere tre nye indgange langs Sjælør Boulevard og erstatte det eksisterende trådhegn med et hegn, der rykkes ind på kirkegården til skybrudsløsningen og integreres med skybrudsløsningen. Scenarie 3 består ud over scenarie 1 og 2 af byrumsforbedringer i forbindelse med skybrudsløsningen i form af eksempelvis bænke og beplantning, så skybrudsløsningen samtidig forøger den rekreative brug af arealerne.

Kommende skybrudsprojekter i udsatte byområder

Den samlede skybrudsplan indeholder i alt ca. 90 skybrudsprojekter i udsatte byområder, heraf 14 i eller på grænsen til de statsligt udpegede ghettoområder (9 i ghetto og 5 i hård ghetto). Projekter i udsatte byområder er vist i bilag 2, fordelt på bydele. Antal, type og placering af projekterne er dog foreløbige. Det skyldes, at der i forbindelse med masterplanarbejdet, hvor projekterne kvalificeres, kan vise sig behov for at ændre projekterne, nedlægge projekter eller udvikle nye projekter.

I forbindelse med udarbejdelsen af masterplanerne screener forvaltningen projekterne for byrumspotentialer, herunder vurderer forvaltningen, om et skybrudsprojekt evt. vil forringe byrummet. Forvaltningen kan derfor først vurdere byrumspotentialet i et projekt, når den masterplan, som omfatter projektet, er udarbejdet. De konkrete forslag til byrumstilkøb for projekterne udarbejdes først i forbindelse med forberedelsen af budgetnotater.

Forvaltningen har færdiggjort *Sjælør Boulevard Masterplan* og *Lersøparken Masterplan*, der begge indeholder projekter i eller tæt ved udsatte byområder. I de to masterplaner har forvaltningen identificeret potentialer for byrumstilkøb i forbindelse tre grønne veje, der planlægges anlagt af HOFOR, samt i skybrudsprojektet Lundehus Kirke. Projektet Lundehus Kirke kan evt. med fordel udføres i synergi med byrumsprojektet Lundehustorvet, hvortil der blev afsat midler i forbindelse med Budget 2020. Forvaltningen er p.t. ved at foretage en nærmere vurdering af synergifordelene, og vil - afhængigt af vurderingens udfald - indstille, at skybrudsprojektet Lundehus Kirke igangsættes.

De grønne veje anlægges som udgangspunkt af HOFOR, men kan evt. overtages af Københavns Kommune, fx hvis der er væsentlige synergifordele med andre af kommunens initiativer, og hvis projektet er omkostningseffektivt.

Bilag 1

Skybrudsprojekter i udsatte byområder med byrumstilkøb

Nedenfor er en beskrivelse af de igangsatte skybrudsprojekter med byrumstilkøb.

Det opgivne beløb i parentes er alene byrumsbevillingen afsat i tilslutning til skybrudsprojektet. Til nogle af projekterne er også afsat andre midler, primært områdefornyelsesmidler.

<i>Enghaveparken (48 mio. kr. – nogle af byrumsmidlerne er afsat forud for beslutningen om skybrudsprojektet)</i>
Projektet ibrugtages i december 2019. Skybrudsprojektet er et forsinkelsesbassin. Parken er forbedret med ny beplantning samt bedre opholdsmuligheder. Forsinkelsesbassinet fungerer som sænkede haver og multibaner, og der er dermed etableret plads til rekreation og fysisk aktivitet.
<i>Scandiagade (11,5 mio.kr.)</i>
Projektet blev ibrugtaget i 2019. Projektet kombinerer skybrudshåndtering med attraktive byrum. Dette er sket ved at omdanne et græsareal til otte forskellige haver, der er sænket en meter under terræn for at kunne opsamle og tilbageholde i alt 1.500 m ³ regnvand ved et skybrud.
<i>Rantzausgade (5 mio. kr.)</i>
Projektet forventes ibrugtaget i 2022. Skybrudsprojektet vil blive anlagt som en forsinkelsesvej, der tilbageholder og forsinker regnvand. Der etableres fortovsudvidelse, cykelparkering, trafikdæmpende foranstaltninger, udeservering, bynatur og træer.
<i>Remiseparken og Stjerne (Urbanplanen) (57 mio. kr.)</i>
Projektet (sidste del) forventes ibrugtaget i 2024.

26. november 2019

Sagsnummer
2019-0056631

Dokumentnummer
2019-0056631-3

Byens Fysik
Klimatilpasning Øst
Islands Brygge 37
Postboks 339
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

<p>Den ene del af skybrudsprojektet vil bestå i en lavning i terrænet samt en regnvandsgrøft. Der plantes ca. 280 nye elletræer og flere buske og blomster. Parkens besøgende vil kunne opleve naturen på tæt hold fra en ny hævet oplevelsessti, der vil sno sig mellem træerne over regnvandsgrøften. Der etableres nye aktivitetsområder, bl.a. en flowpark, nye boldbaner, legepladser, nyttehaver og fitness-aktiviteter.</p> <p>Den anden del skybrudsprojektet består af en skybrud- og forsinkel-sesvej på Remisevej, som via en grøn rende leder vandet til det eksisterende forsinkelsesbassin ved Dyvekeskolen, der udvides.</p>
<p><i>Bispeparken (28 mio. kr.)</i></p>
<p>Projektet forventes ibrugtaget i 2023.</p> <p>Skybrudsløsningen vil bestå i anlæg af flere forsinkelsesarealer indpasset landskabeligt i parken. Projektet er under udvikling, og de konkrete forslag til byrumstilkøb foreligger derfor ikke endnu. Visionen for parken er at parken skal være et af byens bedst fungerende lokale mødesteder, der tilfører noget nyt til kvarteret. Skybrudsløsningen skal i sig selv skabe merværdi. Der skal være bedre og indbydende opholdsmuligheder, og der etableres nye stier, der skal forbinde og øge trygheden.</p>
<p><i>Hans Tavsens Park/Korsgade - Hans Tavsens Gade (2 projekter) (55 mio. kr.)</i></p>
<p>Projekterne forventes ibrugtaget i 2023.</p> <p>Skybrudsløsningen vil bestå i anlæg af flere forsinkelsesarealer indpasset landskabeligt i parken og en skybrudsvej. Der etableres bynatur og nye træer, boldbaner og bemandet legeplads opgraderes, og der etableres faciliteter til leg og læring samt sikker cykeltrafik ved og i Blågårds Skole. Endvidere etableres trafiksikkerhedsmæssige tiltag i Korsgade.</p>
<p><i>Karens Minde Aksen (25 mio. kr.)</i></p>
<p>Projektet forventes ibrugtaget i 2022.</p> <p>Skybrudsløsningen vil bestå i anlæg af et forsinkelsesareal med et permanent vandspejl ved Karens Minde Kulturhus. Der etableres sti-forbindelse gennem arealerne, flere og nye opholdsmuligheder, legefaciliteter (legeplads og hundegård) opgraderes, og der etableres ny belysning.</p>
<p><i>Ørnevej-Vibevej-Glentevej (27 mio. kr.)</i></p>
<p>Projektet forventes ibrugtaget i 2024.</p> <p>Skybrudsprojektet vil bestå af en skybrudsvej. Der etableres regnbede og beplantning samt bl.a. fuglekasser, københavnerbænke, trædæk til ophold, belysning og pergola.</p>

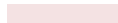

Kulbanevej (5 mio. kr.)

Projektet forventes ibrugtaget i 2021.

Skybrudsprojektet vil bestå i anlæg af et bassin ved Kulbanevej, der skal modtage vand fra banegraven til Ringstedbanen. Bassinet og dets omgivelser udformes derfor i et attraktivt byrum, der kombinerer de tre temaer fra Områdefornyelsesprogrammet: Fællesskab, Det grønne og Bevægelse.

SKYBRUDSPROJEKTER I UDSATTE BYOMRÅDER

- Udsat byområde
- Statens ghettoområde
- Statens ghettoområde (hård)

Oversigtskort - bydele

BILAG 2

SKYBRUDSPROJEKTER I UDSATTE BYOMRÅDER

Indre By

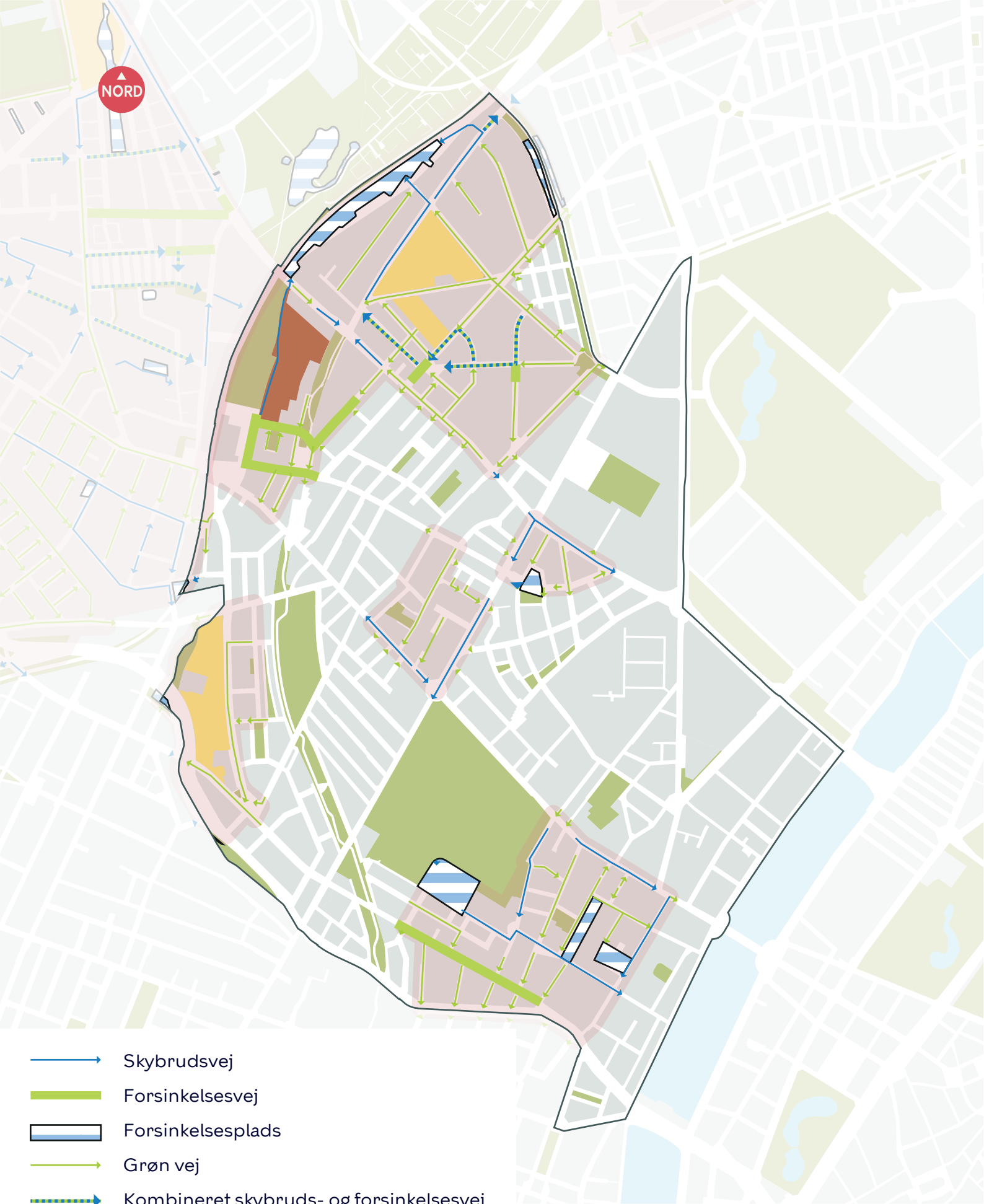
Oversigtskort

BILAG 2A

- Udsat byområde
- Statens ghettoområde
- Statens ghettoområde (hård)

- Skybrudsvej
- Forsinkelsesvej
- Forsinkelsesplads
- Grøn vej
- Kombineret skybruds- og forsinkelsesvej

- Udsat byområde
- Statens ghettoområde
- Statens ghettoområde (hård)

SKYBRUDSPROJEKTER I UDSATTE BYOMRÅDER

Nørrebro

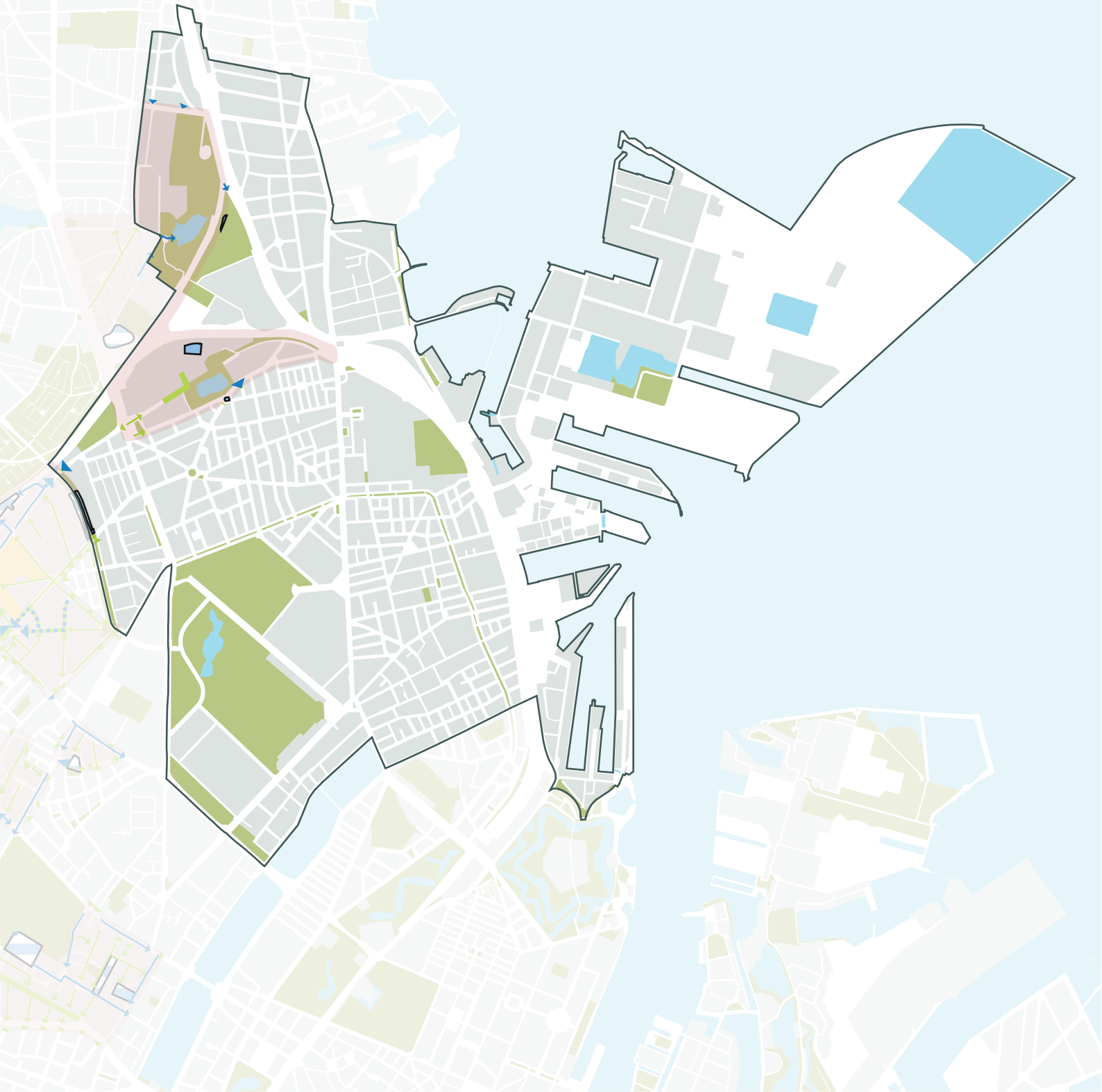
Oversigtstkort

BILAG 2B

- Skybrudsvej
- Forsinkelsesvej
- Forsinkelsesplads
- Grøn vej
- Kombineret skybruds- og forsinkelsesvej

SKYBRUDSPROJEKTER I UDSATTE BYOMRÅDER

Østerbro

Oversigtstkort

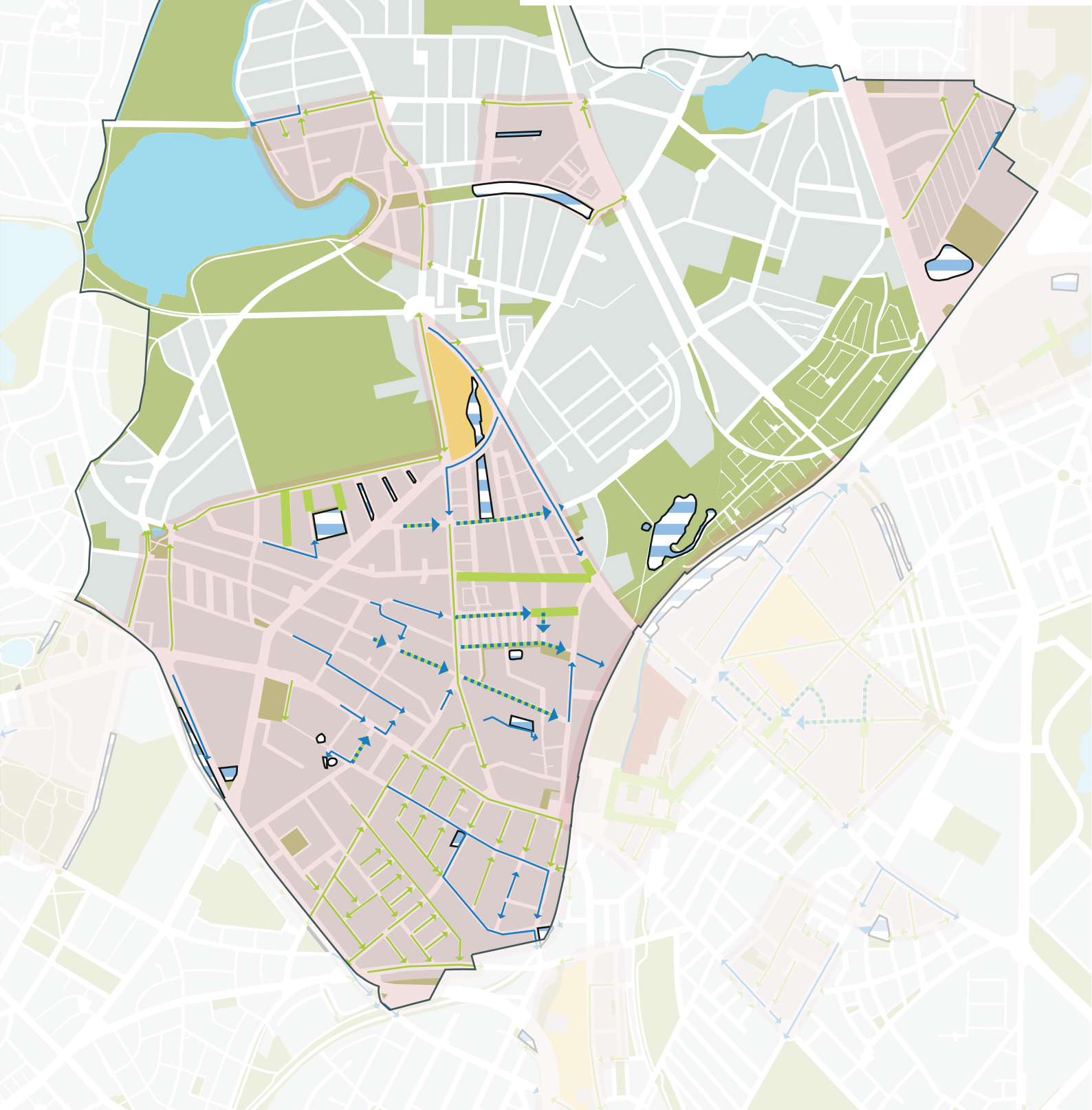
BILAG 2C

- Udsat byområde
- Statens ghettoområde
- Statens ghettoområde (hård)

- Skybrudsvej
- Forsinkelsesvej
- Forsinkelsesplads
- Grøn vej
- Kombineret skybruds- og forsinkelsesvej

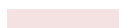

SKYBRUDSPROJEKTER I UDSATTE BYOMRÅDER

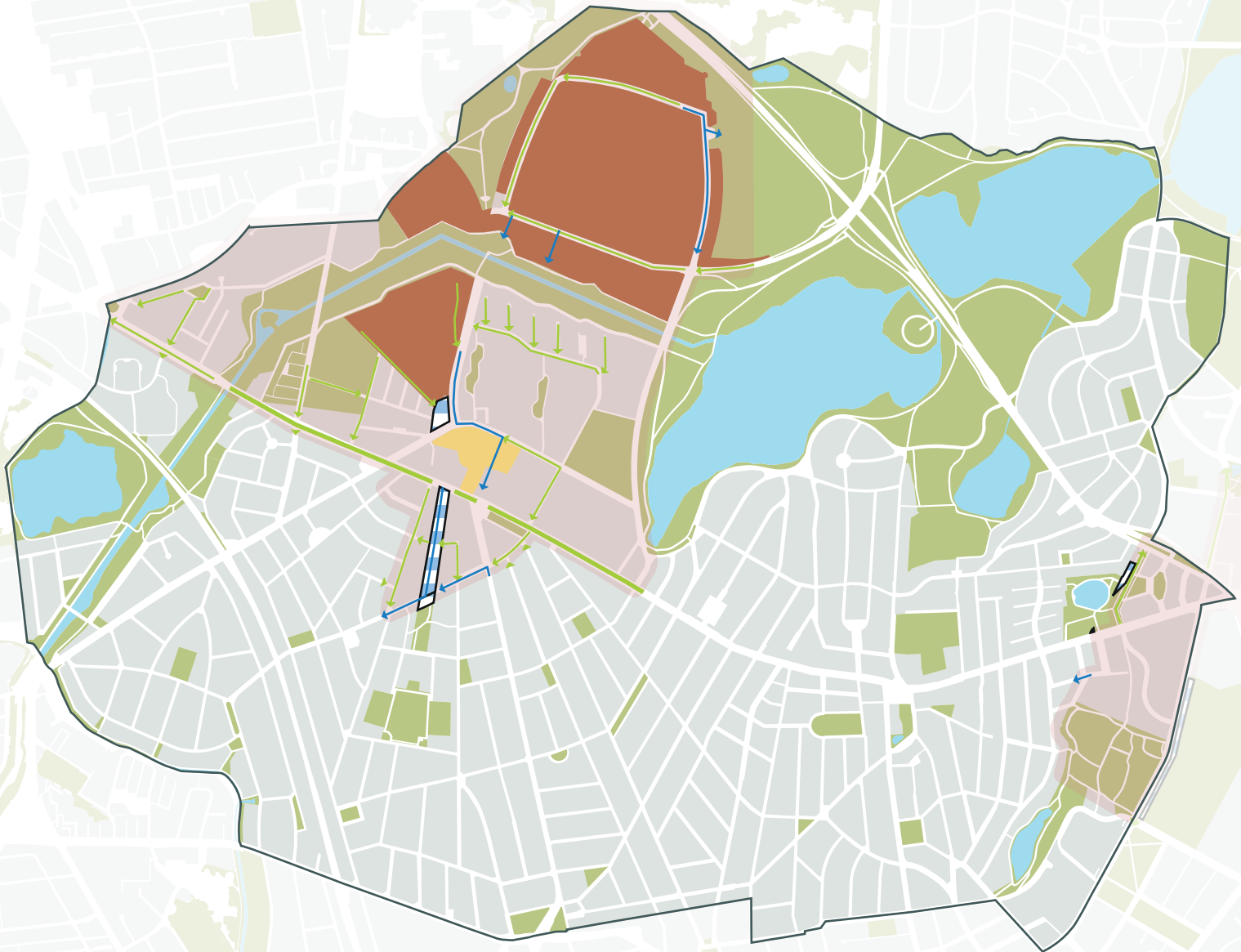
Bispebjerg

Oversigtskort

BILAG 2D

- Udsat byområde
- Statens ghettoområde
- Statens ghettoområde (hård)

- Skybrudsvej
- Forsinkelsesvej
- Forsinkelsesplads
- Grøn vej
- Kombineret skybruds- og forsinkelsesvej

- Udsat byområde
- Statens ghettoområde
- Statens ghettoområde (hård)

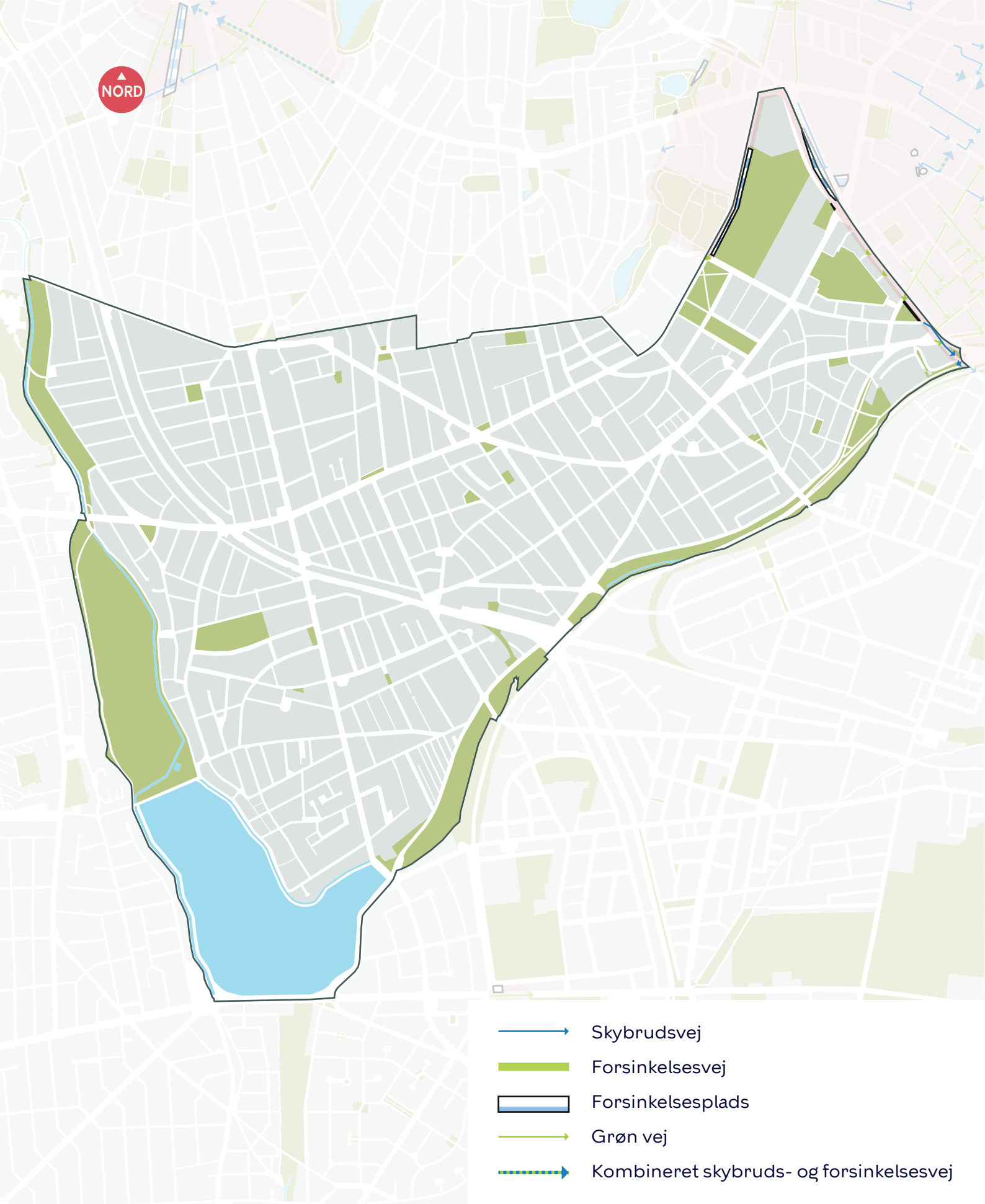
SKYBRUDSPROJEKTER I UDSATTE BYOMRÅDER

Brønshøj-Husum

Oversigtstkort

BILAG 2E

NORD

- Skybrudsvej
- Forsinkelsesvej
- Forsinkelsesplads
- Grøn vej
- Kombineret skybruds- og forsinkelsesvej

- Udsat byområde
- Statens ghettoområde
- Statens ghettoområde (hård)

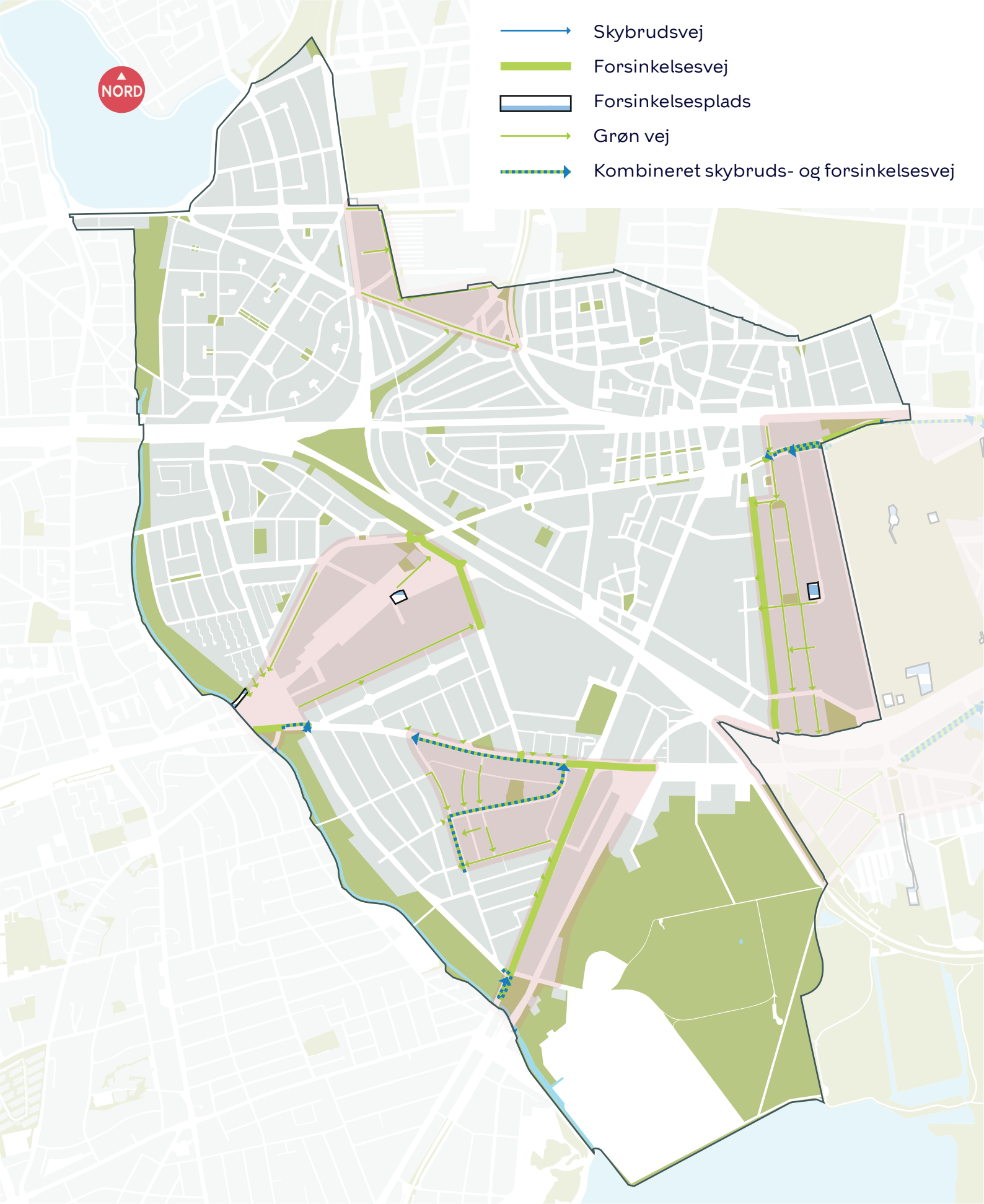
SKYBRUDSPROJEKTER I UDSATTE BYOMRÅDER

Vanløse

Oversigtstkort

BILAG 2F

- Skybrudsvej
- Forsinkelsesvej
- Forsinkelsesplads
- Grøn vej
- Kombineret skybruds- og forsinkelsesvej

SKYBRUDSPROJEKTER I UDSATTE BYOMRÅDER

Valby

Oversigtskort

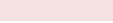

BILAG 2G

- Udsat byområde
- Statens ghettoområde
- Statens ghettoområde (hård)

- Skybrudsvej
- Forsinkelsesvej
- Forsinkelsesplads
- Grøn vej
- Kombineret skybruds- og forsinkelsesvej

- Udsat byområde
- Statens ghettoområde
- Statens ghettoområde (hård)

SKYBRUDSPROJEKTER I UDSATTE BYOMRÅDER

Vesterbro/ Kongens Enghave

Oversigtstkort

BILAG 2H

NORD

- Skybrudsvej
- Forsinkelsesvej
- Forsinkelsesplads
- Grøn vej
- Kombineret skybruds- og forsinkelsesvej

SKYBRUDSPROJEKTER I UDSATTE BYOMRÅDER

Amager Vest

Oversigtstkort

BILAG 2I

- Udsat byområde
- Statens ghettoområde
- Statens ghettoområde (hård)

SKYBRUDSPROJEKTER I UDSATTE BYOMRÅDER

Amager Øst

Oversigtskort

BILAG 2J

- Udsat byområde
- Statens ghettoområde
- Statens ghettoområde (hård)

